

การประกันรายได้ขั้นต่ำสินค้าเกษตร

โดย ส่วนพยากรณ์ข้อมูลการเกษตร

การประกันรายได้ขั้นต่ำสินค้าเกษตร เป็นโครงการช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐบาล เนื่องจากระบบการจำหน่ายสินค้าเกษตรแบบเดิมก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น รัฐบาลมีค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาผลผลิต ทำลายกลไกตลาด มี การซื้อสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านเพื่อสวมสิทธิจำหน่ายกับภาครัฐ การเก็บสต็อกโดยไม่มีสินค้าตามจำนวนที่แจ้งไว้ เป็นต้น นอกจากนี้เกษตรกรที่ได้รับผลประโยชน์เป็นเพียงกลุ่มหนึ่งที่สามารถได้โควตา แต่สำหรับโครงการใหม่จะมุ่งเน้นให้เกษตรกร ตัวจริงเป็นผู้รับผลประโยชน์โดยตรง เป็นมิตรกับกลไกตลาด และไม่เป็นภาระของรัฐบาล โดยจะต้องมีการประกาศประกันรายได้ขั้นต่ำเกษตรกรแต่ละตัว ซึ่งต้องพิจารณาว่าในปี นี้จะประกันพืชผลอะไร ประกันรายได้อันใด ที่เท่าไร ทั้งนี้จากตัวเลขที่ประกาศเพื่อประกัน รายได้นั้น เป็นการคำนวณมาจากต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งประเทศโดยใช้ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) บวกค่าขนส่งเฉลี่ย แล้วจึงนำมาบวกกำไรเพิ่มให้กับเกษตรกรอย่างน้อยประมาณ 20-25% ซึ่งรัฐบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าสูตร ในการคำนวณแบบนี้เกษตรกรสามารถ คุ่มต้นทุน และเกษตรกรพอมีกำไรอยู่บ้าง และนี่คือหลักการในการรับประกันรายได้ สำหรับการคำนวณต้นทุนนั้น ได้รวมค่าแรงงาน ค่าเช่าที่ดิน ค่าเสียโอกาส ค่าใช้จ่ายต่างๆ ซึ่งเพียงแต่เกษตรกรได้ราคาคุ้มต้นทุน เกษตรกรก็จะไม่ขาดทุน เพราะที่เกษตรกรจ่ายออกไปเป็นเงินสดมีเพียง ค่าปุ๋ย ค่าน้ำมัน ค่าอื่นๆ ก็ประมาณ 20% กว่าๆ เท่านั้น เพราะฉะนั้นตัวเลขที่รัฐบาลประกาศจะเป็นตัวเลขที่เกษตรกรสามารถอยู่ได้

การจะทราบ ว่าใครเป็นเกษตรกรตัวจริง รัฐบาลได้ใช้การขึ้นทะเบียนเกษตรกรโดยยึดพื้นที่ที่เกษตรกรทำการเพาะปลูกเป็นหลัก **ไม่ได้สนใจถึงจุดมุ่งหมายว่าปลูกเพื่อขายหรือปลูกเพื่อกินเอง** ต่างจากโครงการรับจำ นำเดิมที่ยึดผลผลิตเป็นหลัก พร้อมทั้งจัดให้มีการรับรองผ่านการทำประชาคม และตรวจสอบซ้ำในหลายรูปแบบ หลังจากนั้นเกษตรกรจึงจะมีสิทธิทำสัญญากับ ธ.ก.ส. เมื่อเกษตรกรมาทำสัญญากับธ.ก.ส.เรียบร้อยแล้ว จะมีเจ้าหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ออกไปตรวจสอบเพื่อเป็นการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง กล่าวได้ว่ามีความพยายามที่จะตรวจสอบในหลายขั้นตอน สำหรับส่วนของ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร นั้น ได้ดำเนินการโดยให้มีการ สุ่มตรวจสอบ โดยศูนย์สารสนเทศการเกษตร เป็นหน่วยปฏิบัติการ ซึ่งการสุ่มตรวจสอบจะอาศัยข้อมูลที่ขึ้นทะเบียนไว้

การจัดทำและกำหนดราคาอ้างอิง ราคาอ้างอิงคือราคาปกติที่เกษตรกรนำผลผลิตขายให้กับพ่อค้า ซึ่งในขั้นนี้ก็อาจเกิดความหลากหลายของราคาค่อนข้างมาก เกิดความไม่เท่ากันและไม่หนึ่งของข้อมูล ดังนั้นคณะกรรมการในการกำหนดราคาอ้างอิงจึงต้องมีการใช้ตัวเลขเพื่อการคำนวณในการสร้างให้เกิดความยุติธรรมด้านราคาแก่ทุกฝ่าย การคำนวณดังกล่าวจะคิดมาจากเปรียบเทียบแล้วก็ทอนกลับไปให้ถึงจุดรับซื้อของเกษตรกร อย่างราคาชิคาโกก็จะทอนมาเป็น ราคาFOB (Free on Board) จากราคา FOB จะทอนให้จนถึงจุดรับซื้อ ถึงราคาโรงสีเป็นเท่าไร ตัวเลขที่ประกาศราคาอ้างอิงนั้นจะพยายามให้มีราคาใกล้เคียงกับราคาตลาดมากที่สุด โดยมีการประกาศทุก 15 วัน เมื่อเกษตรกรมาจดทะเบียนครบ 15 วัน เกษตรกรจะได้รับ สิทธิในการรับการชดเชยตรงนี้ได้ทันที และเกษตรกรสามารถใช้สิทธิได้ภายใน 3 เดือน สำหรับช่วงเวลาว่าจะใช้สิทธิเมื่อไรนั้น จะต้องพิจารณาจากส่วนต่าง

ระหว่างราคาอ้างอิงกับราคาประกัน ถ้าวันนี้เกษตรกรไปใช้สิทธิราคาอ้างอิงประกาศไว้ว่าราคาข้าวโพด 5.50 บาท/กิโลกรัม ซึ่งรัฐบาลประกาศประกันราคาข้าวโพดที่ 7.10 บาท/กิโลกรัม รัฐบาลก็จะคิดส่วนต่างระหว่าง 5.50 กับ 7.10 บาท ต่อกิโลกรัมให้กับเกษตรกร และถ้าหากเกษตรกรปลูกได้ผลผลิตเท่าไรก็นำเข้าไปคูณ ซึ่งเกษตรกรก็จะได้รับเงินส่วนต่างจ่ายตรงเข้า บัญชีให้กับเกษตรกรทันที และเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อย รัฐบาลได้กำหนดให้เกษตรกรแต่ละรายที่จะมาใช้สิทธิ ต้องกำหนดจำนวนพืชผลที่จะนำมาประกันว่าเกษตรกรสามารถนำมาประกันได้เท่าใด หรือไม่เกินจำนวนที่ต้น อย่างเช่นมันสำปะหลังก็สามารถนำมาประกันได้ครัวเรือนละไม่เกิน 100 ตัน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ครัวเรือนละไม่เกิน 20 ตัน ส่วนเรื่องการประกันราคาข้าว ข้าวเปลือกหอมมะลิ (รวม กข.15) รายละไม่เกิน 14 ตัน ข้าวเปลือกหอมจังหวัด ครัวเรือนละไม่เกิน 16 ตัน ข้าวเปลือกเจ้า ครัวเรือนละไม่เกิน 25 ตัน ข้าวเปลือกปทุมธานี ครัวเรือนละไม่เกิน 25 ตัน และข้าวเปลือกเหนียว ครัวเรือนละไม่เกิน 16 ตัน ทั้งนี้ในพื้นที่ที่สามารถปลูกข้าวได้มากกว่าปีละ 1 ครั้ง ให้เกษตรกรได้รับการประกันรายได้ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง เท่านั้น กรณีเกษตรกรได้ทำสัญญาประกันรายได้กับ ธ.ก.ส. แล้ว ต่อมาภายหลังเก็บเกี่ยวผลผลิตได้น้อยกว่าปริมาณที่ทำสัญญาประกันรายได้ไว้ หรือไม่ได้รับผลผลิตเลยเนื่องจากประสบภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ สามารถได้รับเงินชดเชยตามเกณฑ์กลางอ้างอิงตามปริมาณผลผลิตที่ได้ทำสัญญาประกันรายได้ไว้แล้ว

ส่วนวิธีการประเมินปริมาณผลผลิต ใช้ผลผลิตรายจังหวัด ในแต่ละพืช ซึ่ง สศก. จัดทำตัวเลขเสนอคณะกรรมการสินค้าแต่ละชนิดเพื่อความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อความชัดเจนและเป็นธรรม ในการกำหนดตัวเลขผลผลิต จึงได้มีการพิจารณาในเรื่องของความชื้นและเปอร์เซ็นต์แบ่งประกอบกันด้วย กล่าวคือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์กำหนดความชื้นที่ 14.5% ข้าวกำหนดความชื้นที่ 15% และมันสำปะหลังกำหนดเปอร์เซ็นต์แบ่งที่ 25

ประโยชน์ของการประกันรายได้

1. เกษตรกรจะได้รับการช่วยเหลืออย่างทั่วถึง และเม็ดเงินก็จะตกกับเกษตรกรรายย่อยตัวจริง ไม่ต้องเกรงว่าผู้ใดจะมาสวมสิทธิ์
2. เกษตรกรจะได้รับเป็นเงินสดโดย ธ.ก.ส. จะโอนเข้าบัญชีให้กับเกษตรกรโดยตรง ใครจะรับแทนเกษตรกรไม่ได้ ถ้าตัวของเกษตรกรเองไม่เต็มใจเอง
3. ปัญหาบริหารจัดการของรัฐก็จะหมดไป รัฐบาลไม่ต้องพยายามที่จะมาผลักดันขาย และรัฐบาลไม่ต้องเสียค่าเช่าโรงสี โกดัง เสียเงินแปรรูป ฯลฯ
4. ไม่บิดเบือนกลไกตลาด